

Teorik Yanaşma Kursu 4

Saadete beş kala...

YAZARLARIMIZ SABİNE DEDEOĞLU VE TAYFUN ÖZTUNA SİZLERE, YAZI DİZİMİZİN SON BÖLÜMÜNDE RESTORANI OLAN BİR KOYDAKİ İSKELEYE YANAŞMAYI ANLATIYOR...

YAZI: SABİNE DEDEOĞLU-TAYFUN ÖZTUNA

Bu son bölümde, koya yanaşma konusunda size birkaç fikir vermek istiyoruz. Eğer bizim gibi akşamları karaya ayak basıp restoranda yemek yemeyi ve rahat bir şekilde uymayı tercih edenlerdenseniz, sağlam bir iskeleye bağlanın. Türkiye bu konuda herhalde dünyanın bir numarası. Nerede bu kadar çok koy var? Nerede güzel koylarda bu kadar

çok ve çeşitli restoran var? Nerede teknenizin dibinde taze balık yerken, elektrik ve suyu bedava alabilirsiniz? İskeleye bağlanmak için genellikle kıçtan yanaşılır. Ya tonoz vardır ya da demir atarak kıçtan bağlanırsınız. Çıpa konusunu önümüzdeki aylarda ayrıca işleyeceğimizden, biz şimdi tonoz alarak yanaşma üzerine konuşmak istiyoruz.

Birçok koyda, restoranların önündeki iskelelerde artık tonoz hizmeti veriliyor. İngilizce'de 'lazy line' denen halat, işi gerçekten kolaylaştırıyor.

Sorunsuz bir yanaşma için hazırlıklarınızı (Bknz. *Naviga* Mayıs, sayı 92, syf. 94) yaptıktan sonra harekete geçin.

Tonoz alarak yanaşma

Rüzgârın etkisi yokken

Hiç rüzgâr yoksa, rahat bir şekilde yanaşacağınız yerin tam karşısından tornistan gelin. Uzaktan başlarsanız daha rahat edersiniz. Pervane etkisi ya da seyrinizi etkileyebilecek başka faktörler (akıntı, dalga) varsa, bu mesafe size uygun zamanda ve stressiz bir şekilde teknenin yönünü düzeltme olanağı verir.

Hızlı hareket etmeyin, gazı rölantide vererek yaklaşın. 1,5 tekne boyu kala vitesi boşa alın ve iskeleye yanaşın. 2 metre kala, kış halatların atılması komutunu verin, 1 metre kala gerekirse ileri vitesine (gaz vermeden) geçirip tekneyi durdurun. Yeterince mürettebatınız varsa, bir kişi de yanaşırken usturmaçaların yerini ve yüksekliğini kontrol etsin. Kış halatları döngel yapıp uçlarını tekrar tekneye alın ve koçboynuzuna yarım tur geçirin. Şimdi rahat bir şekilde kakıç ile tonoz halatını alıp başa götürün. Tonozu yeterince çektiğinizi düşünüyorsanız, koçboynuzuna volta edip kış halatların boşunu alarak tekrar tornistan yapın. İskeleye olan mesafe uygunsa (tekne çarpmayacaksa ve pasarella düzgün bir şekilde konulabilecekse) halatları volta edin ve makineyi durdurun. Tonozu kolay çekmek için tekneyi biraz önde tutun ve tonozun boşunu alın. Sonra tornistan yapıp tonozu gerekerek koçboynuzu üzerine yeterince bırakabilirsiniz (gergin bir halatı bırakmak kolay, çekmek çok zordur).

Yüklü kış halatları koçboynuzuna bağlamak zor olur. Ekip bu işi tamamlayana kadar dümenci tornistana devam etmelidir. Tam kilit atılacağı anda dümenci gazı keserse tekne öne doğru fırlar ve halata yük biner. Volta eden elemanın parmakları da tehlikeye girer, dikkat!

Genellikle iskeledeki eleman size yanaşacağınız yeri gösterir. Eğer seçme şansınız varsa ne

motoryatların (klima ve jeneratör bütün geçce çalışabilir) ne de guletlerin yanına (gürültü ve koku) yanaşın. Çok yüksek bir komşunuz varsa vardevela puntellerinize dikkat edin.

Teknenin başından ya da kıçından gelen rüzgâr sizi fazla zorlamaz; hızlandırır ya da yavaşlatır ama teknenizi döndürmez.

Yanaşmayı düşündüğünüz yere yavaş girmeye çalışın. Teknenizin iskeleye gidip duracağı yeri tahmin ettiğiniz anda vitesi boşa alın. Şayet hızınız hâlâ çoksa, vitesi hafifçe ileri takın, fazla gaz vermeyin. Aksi takdirde tekne kontrolden çıkarak kıçını bir tarafa atıp yan tekneye çarpabilir.

Rüzgâr yandan gelirse yanaşacağınız yeri siz seçin. Mümkünse rüzgârtında başka bir teknenin bağlı olduğu bir park yeri seçin ve tam yanına bağlanın. Eğer

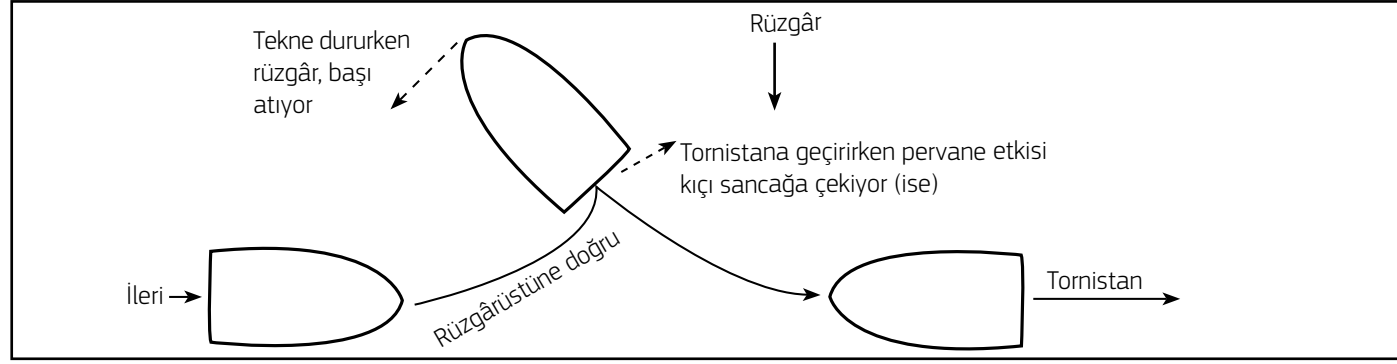

öyle bir yer yoksa ve yanaşacağınız yerde boş alan çoksa, teknenin başını rüzgâra karşı tutmayı başaramazsanız en kötü ihtimalle aborda olursunuz; o da sorun değil.

En zor yanaşma yeri (rüzgâr çok kuvvetliyse oraya yanaşmaya kalkmayın), rüzgârtında bir tekne uzunluğundan daha az mesafe olan yerdir. Çünkü teknenin başını rüzgâra karşı tutamazsanız, hasar riski artar. Çıpanız rüzgârtındaki teknenin bordasına çarpıp çizebilir.

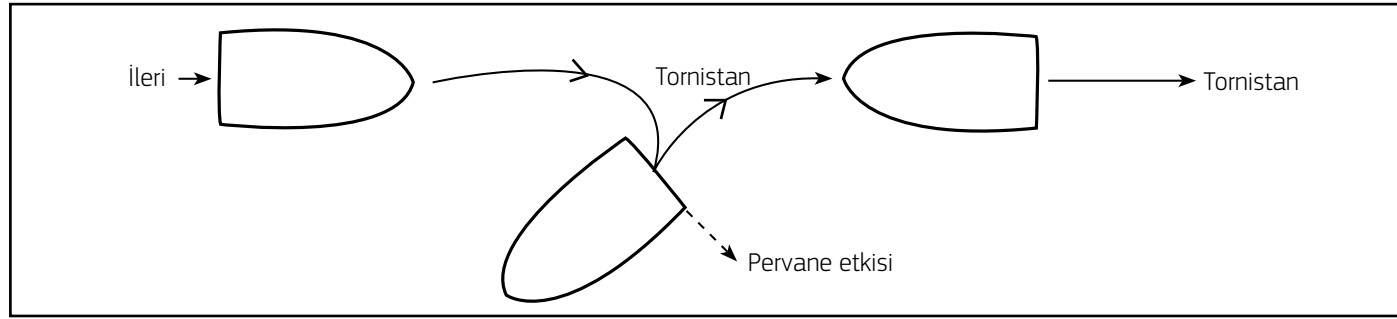

180° dönüşü

Şekil 1A: (Rüzgâr yandan/Pervane etkisi dezavantajlı)

Teknenin pervane etkisi ve rüzgârın yarattığı dönme etkisi aynı ise, ileri viteste yavaş giderken rüzgârı iskeleden alın. Eğer teknenizin pervane etkisi teknenin kıçını tornistan yaparken sancağa atarsa, rüzgârın yarattığı etki (baş atması) artar. Yani tekne en zayıf noktadayken (ileri vitesten tornistana geçerken) önce rüzgârın teknenin başını iter, sonra pervane etkisi tekneyi aynı yönde döndürmeye devam eder. Yapmanız gereken; tekneyi henüz 180° döndürmemişken tornistana takmak. Rüzgârın ve pervanenin etkisiyle tekneyi kontrol altına aldıktan sonra, tekneniz 180° dönmüş olacak. Dönüş açısı rüzgârın ve pervanenin etkisinin kuvvetlerine bağlıdır. Dümen hareketlerini, teknenin yürüdüğü yöne göre ayarlayın!

Şekil 1B: Rüzgâr yoksa ya da teknenin pervanesi, aksi yöne daha kuvvetli çalışıyorsa, tekneyi ileri vitesle rüzgâraltına doğru döndürün. Pervane etkisine göre, 180°'den daha az döndürüp tornistan takın ve 180° dönüşünü tamamlayın

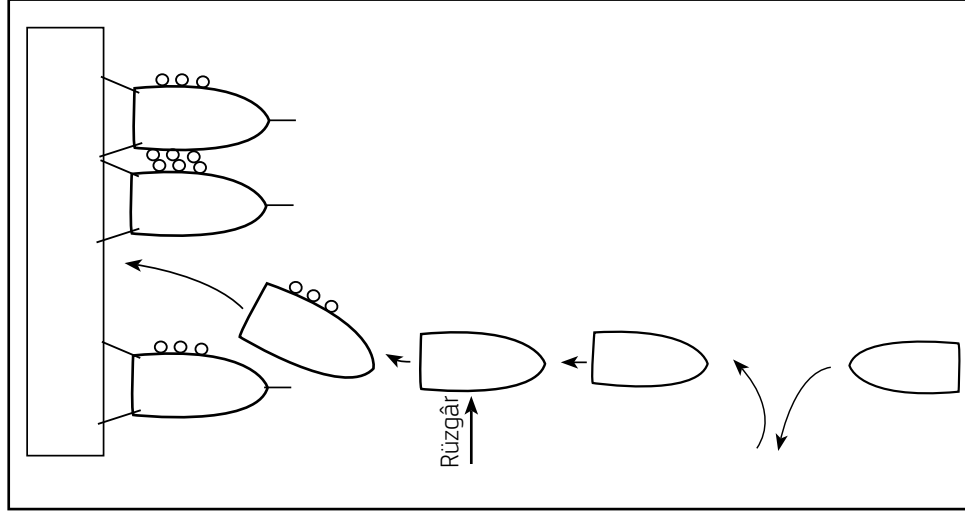
Rüzgâraltında bir tekne varken

Rüzgâr ve pervane etkisini kullanarak yanaşacağınız yerden biraz rüzgârüstünde kalarak tornistan iskeleye doğru gidin. Hedef park yerinizi seçtikten sonra varacağınız yere kadar dümeni dümdüz tutun. Bildiğiniz gibi tornistandaki teknenin dümen palasına çok su bineceğinden, dümen elinizden kolaylıkla alınabilir. Dümeni sıkı tutun.

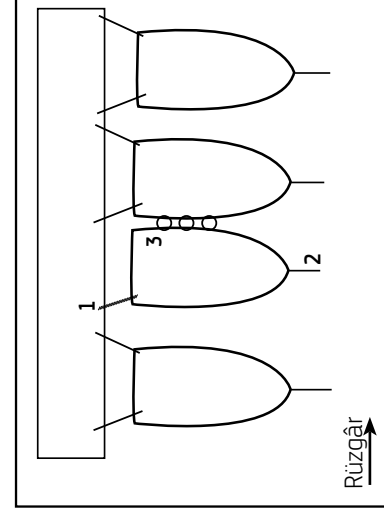
Rüzgârüstünde bir tekne bağlıysa, onun baş tarafına doğru ilerleyin. Onun tonoz halatına gelmeden önce yanaşma yerine doğru gidin (rüzgâraltındaki teknenin kıçına doğru). Böylece teknenin başı rüzgârüstüne gelince girersiniz ya da dik yanaşırsınız.

Rüzgâraltındaki tekneye yakın

Şekil 2A: Rüzgârüstündeki teknenin baş tarafına doğru tornistanda ilerleyin ve onun tonoz halatına gelmeden önce yanaşma yerine yönelin

Şekil 2B: Önce rüzgârüstü halatını (1), sonra tonoz halatını (2), son olarak da rüzgâraltı halatını (3) bağlayın

yanaşmaya çalışın. Usturmaçalar doğru yerde ve yükseklikte olursa, tekneniz komşunuza yan yanaşır. İskeleyle 1 metre mesafedeyken önce rüzgârüstü halatını atın. Halatı döngel yapıp koçboynuzu üzerinde tutun. İleri gaz verin ve dümeni rüzgâra karşı çevirin. Halatı yavaşça gerin ve teknenin başını rüzgâra karşı alın. Şimdi tonoz halatını yakalayın ve başa götürün. Dikkat edin, tonozun gevşek tarafı pervaneye gelmesin! Rüzgârüstü halatı yavaşça uzatın, tonozu kolay

çekilsin. Aynı zamanda rüzgâraltı halatı bağlayın. Son olarak kış halatların boşunu alın (Yukarıda anlattığımız gibi).

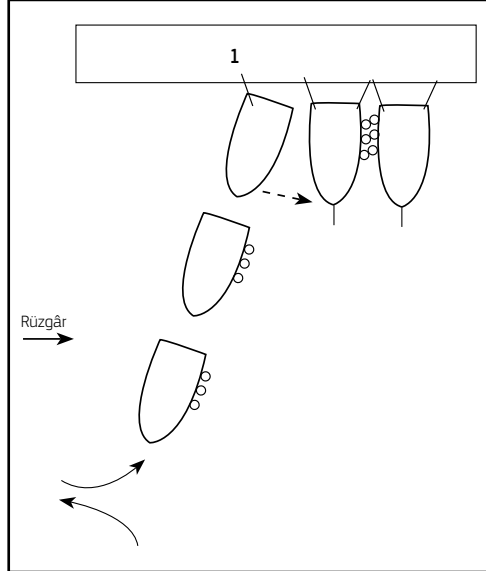
Eğer rüzgârüstünde tekne yoksa, çapraz girmeye çalışın ki rüzgâr, tekneyi en zayıf noktasındayken 'doğru' yere itsin.

Dikkat: Rüzgârın kör noktasına girmeyin, teknenin başı tam aksi yöne itilebilir. Rüzgâr tekneyi beklediğinizin aksi yönüne atarsa hemen diğer kış halatı atın ve teknenin başını düzeltin.

Rüzgâraltında tekne yokken

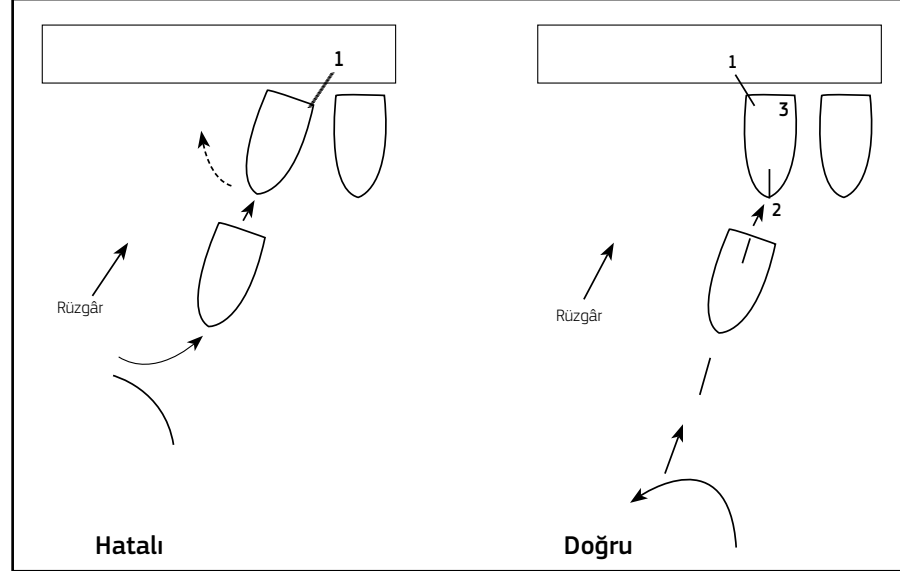
Şimdi işiniz biraz daha zor. İşleri tam zamanda ve hatasız yapmanız lazım. Mürettebat yapılacak işleri ve zamanlamasını iyi bilmelidir. Yukarıda anlattığımız gibi, yanaşma yerine çapraz girmeniz işinizi kolaylaştırır (Rüzgârın kör noktasına çok yaklaşımadan). Rüzgârüstü halatını ne kadar erken atabilirsiniz o kadar iyi olur ama başarabileceğinizden emin olduğunuzda yapın. Eğer 'fazla' erken atıp denize düşürürseniz,

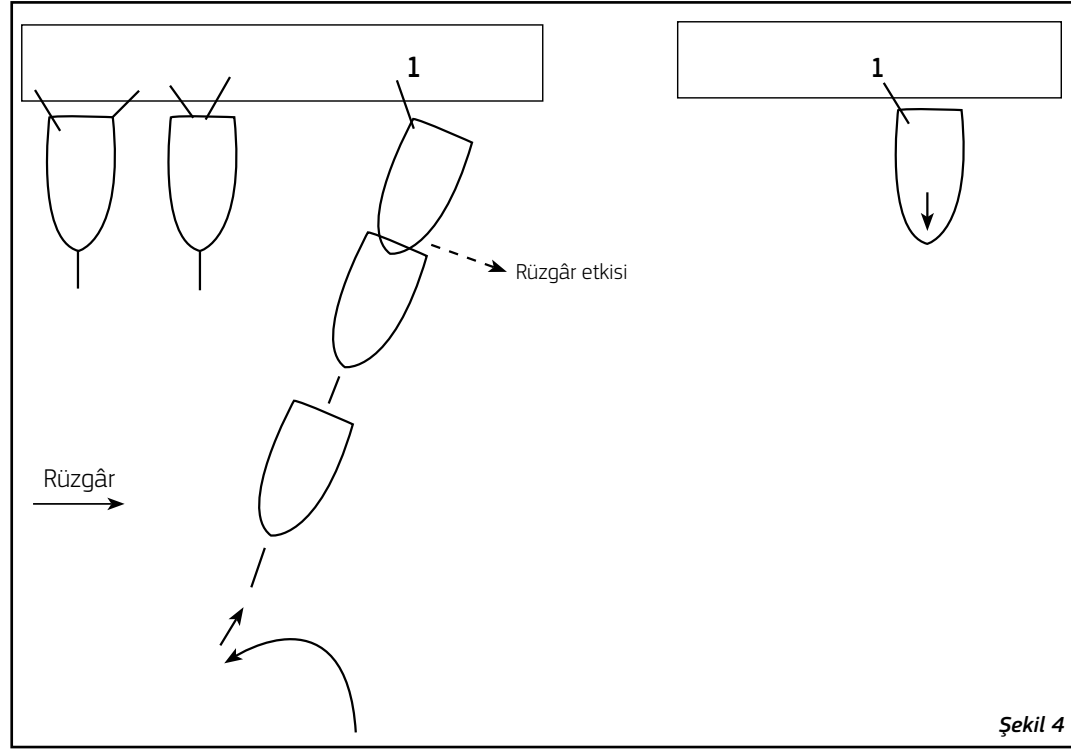
Şekil 3A

Şekil 3A: Eğer rüzgârüstünde tekne yoksa, çapraz girmeye çalışın ki rüzgâr, tekneyi en zayıf noktasındayken (rüzgârüstü halatı bağlanmadan ve tekne dururken) 'doğru' yere itsin. Şekil 3B: Rüzgârın kör noktasına giderseniz, hemen diğer kış halatı atın ve teknenin başını düzeltin

Şekil 3B

Şekil 4

Şekil 4: Önce rüzgârüstü kış halatı bağlayın; ileri bir vitesle dümeni rüzgârüstüne kırın. İkinci olarak tonozu, sonra rüzgâraltı kış halatı atın

çok sıkıntılı bir duruma düşersiniz. Halat başarılı atıldığı anda tekneyi durdurun. İskeledeki elemanın, rüzgârüstü halatı en hızlı şekilde boşunu da alarak bağlaması gerekir. Dümenci komutları net bir şekilde vermeli ki iskeledeki adam anlayabilsin... Rüzgârüstü kış halatı bağlar bağlamaz ileri vitesi takıp dümeni rüzgârüstüne kırın, teknenin başı rüzgârüstüne doğru tırmansın. Rüzgâr ne kadar kuvvetli eserse o kadar gaz gerekir. Sağanaklı havada dümenci, rüzgârın gücüne göre hareketi azaltıp çoğaltır.

Tonoz halatı alın ve öne götürün. Mürettebat az ise, dümenci rüzgârüstü halatı ve vitesle teknenin başını kontrol alsın, ardından diğer kişi tonozu bağlasın. Rüzgâraltı kış halatı en son bağlayın. Çok mürettebat varsa genellikle rüzgâraltı halatı tonoz çekilmeden atılır.

Dikkat: Rüzgâraltındaki halata ileri vitesle yük binmemesi lazım yoksa tekne tamamen rüzgâraltına kaçır. Yani rüzgâraltı halatı atarsanız hep gevşek tutmaya

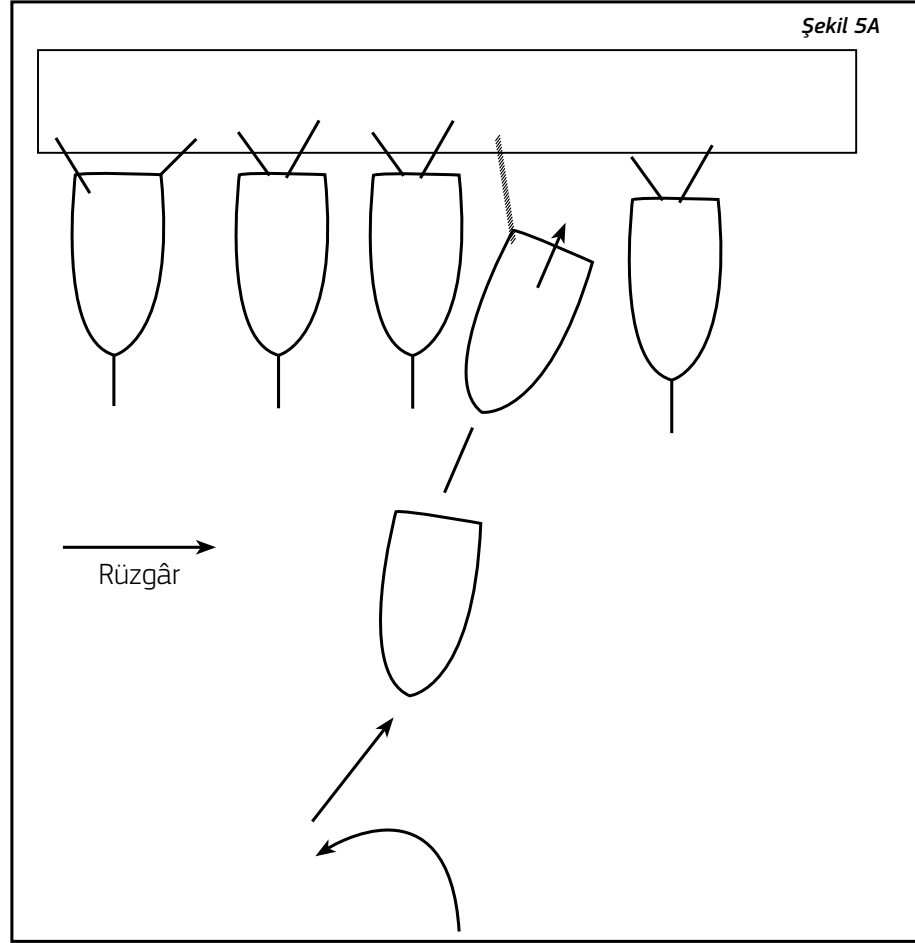
çalışın (Tonozu bağlayana kadar).

a) Rüzgâraltındaki tekneyle sizin aranızda bir tekne boyundan az mesafe varken pek de farklı bir şey yapmayacaksınız ama dikkat; rüzgârüstü halatı suya düşerse, iskeledeki adam halatı fazla uzun veya yavaş bağlarsa, rüzgâr motor gücünden çoksa ya da başka

herhangi bir hatadan dolayı teknenin başı rüzgâraltına kontrolsüz kaçarsa, yandaki tekneyi hasar vermemek için mürettebattan birini hızlıca başa gönderin.

Eğer rüzgâr yandan kuvvetli esiyorsa çarpımasını garanti altına alarak rüzgâraltındaki tekneye yakın yanasın. Rüzgârüstü halatı

bağlandıktan sonra tekneyi yerine tırmandırmaya çalışın. Belki biraz daha uzun sürer ama kaza riski azalır. Ya da civardaki birilerinden (marinadaki gibi) bir botla rüzgârtından yardımcı olmasını isteyin...

En zor durum

Eğer rüzgârın yönü değişirse yanaşacağınız yere dik girmek zorundasınız. Böyle durumlar için iki kış halatı da hazır olmalı. Önce rüzgârüstü atılmalı, diğeri hemen sonra. Rüzgârın yönünü kollayarak iki kişi, rüzgârüstü halatı gergin, rüzgâraltı halatı gevşek tutarak teknenin başını iskeleye dik tutmaya çalışmalı. Dümenci çok dikkatli olmalı (Ne kadar gaz vermesi ve dümeni hangi tarafa döndürmesi gerektiği konusunda). Tonozu işini hızlıca halledin.

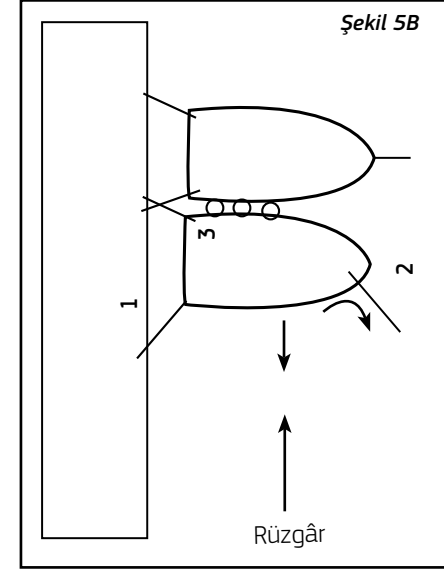
Genel hatalar

Bazı kaptanlar 180° dönüşüne iskeleye çok yakın başlıyorlar ve yanaşma yerine girmekte zorlanıyorlar. Bu manevraya ne kadar uzaktan başlarsanız işiniz o kadar rahat olur. "Ne kadar yakın başlarsam o kadar iyi bir kaptan olurum" düşüncesi yanlıştır. İyi bir denizci hep en kolay yolu kullanır.

Dikkat: İskelede ve koylarda, kış halatlarınızı almaya gelen kişiler pek deneyimli olmayabilirler. Onların size söylediklerini yapmak yerine, siz kaptan olarak onlara söylediklerinizi yaptırın, onları yönlendirin.

Tonoz alırken dikkat edilecek noktalar

Rüzgârüstü halatı bağladıktan sonra, ileri vitesle teknenin başını rüzgâra karşı çıkartırken, tonoz halatlarının üzerinde gitmeyin. Eğer halat teknenin altından geçiyorsa,

Şekil 5A
Herhangibir hatadan dolayı teknenin başı rüzgâraltına kontrolsüz kaçarsa, mutlaka mürettebattan birini başa gönderin!
Şekil 5B
Kaza riskini azaltmak için rüzgâraltındaki tekneye yakın ve paralel yanaşın. Sonra tonozun olduğu yere doğru tırmanın

her şeyden önce halatı başka bir yere bağlatmaya çalışın. Eğer bu mümkün değilse kısa ve kuvvetli gaz verip tekrar boşa alın ve tehlikeli bölge üzerinden pervane döndürmeden geçin. Tonozu yakalarsanız motor stop eder...

Baş pervanesi bulunan tekneler

Baş pervane pahalı bir ek harcama olsa da özellikle belli bir boyun üzerindeki teknelerin yanaşma işini çok kolaylaştıran bir donanımdır. Ama hiçbir zaman sadece baş pervaneye güvenmeyin. Baş pervanesiz de yanaşmayı öğrenin. Baş pervaneye çok yüklenmeniz durumunda sigortası atabilir, bu yüzden temel yanaşma kurallarını iyi bilmelisiniz.

Dikkat: Başüstü adamı tonozla uğraşırken baş pervaneyi çalıştırmayın. Tonoz baş pervaneye de dolanıp sıkışabilir.

TAKTİK ■

2. Tonoza bağlı olan teknenin iskeleden ayrılması

iskeleden ayrılmadan önceki kontrolleri (Bknz. *Naviga* Mayıs, sayı 92, syf. 94), özellikle tonoz ile ilgili kontrolleri (Komşunuz teknenize bir şey bağladı mı? Sizin tonozun ucu tekneden doğru çıkıyor mu? Tonoz pervaneden yeterince uzak mı?) mutlaka yapın.

Rüzgârın etkisi yokken

Tonoz halatı atıp kış halatları kontrollü bir şekilde (yani her an tutabileceğiniz şekilde) bırakın.

Dikkat: Eğer bir kış halatının ucu iskelede sıkışıyorsa hemen gazı kesmelisiniz. İsterseniz tonozu ve kış halatları aynı anda çözün ve tamamen bırakın ama bunu sadece hiç rüzgâr yokken yapabilirsiniz. Denizde hiçbir şey belli olmadığı ve her zaman rüzgâr çıkabileceği için, iyi bir denizci her ihtimali göz önünde bulundurmalıdır...

Rüzgâr yandan gelirken

İlk olarak rüzgâraltı halatı tamamen bırakın. Rüzgârüstü halatı kontrollü salmaya hazırlanın (Halatı elinizde koçboynuzunun üzerine tutun). Şimdi tonozu bırakın. Aynı zamanda ileri vites ve dümenle

teknenin başını -rüzgâra karşı- düz tutmaya çalışın. Tonoz halatı neta olduktan sonra, rüzgârüstü halatı yavaşça bırakın. Gazı biraz kesin, hızlı çıkmayın. Gerekirse teknenin başını tekrar -kış halatı tutarak ve gazı artırarak- düzeltebilirsiniz. Kış halatın ucu tekneden ayrıldıktan sonra halatı hızlı bir şekilde toplayın.

Eğer rüzgâr kuvvetli esiyorsa ve rüzgâraltındaki tekne yeterince yer veriyorsa teknenin başını rüzgârüstüne doğru çıkartabilirsiniz, biraz daha yer kazanırsınız.

Dikkat: Halatın iskelede neta olana kadar sıkışma tehlikesi vardır. Dümenci her an gazı azaltmaya hazırlıklı olmalıdır. Halatın ucu iskeleden neta olduktan sonra hızınızı yükseltebilirsiniz.

İskeleden ayrılma sırasında kış halatındaki hatalar:

Mürettebat yeniyse;

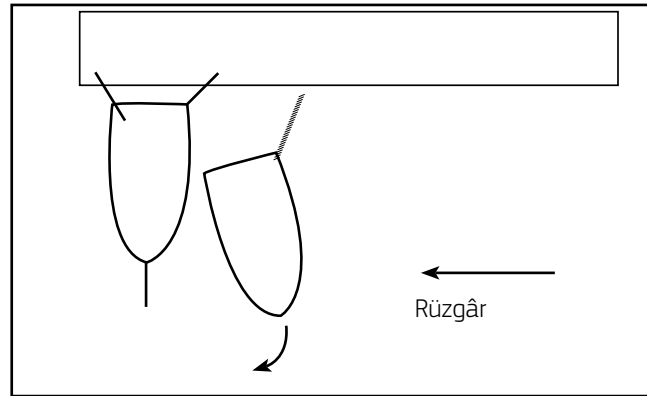
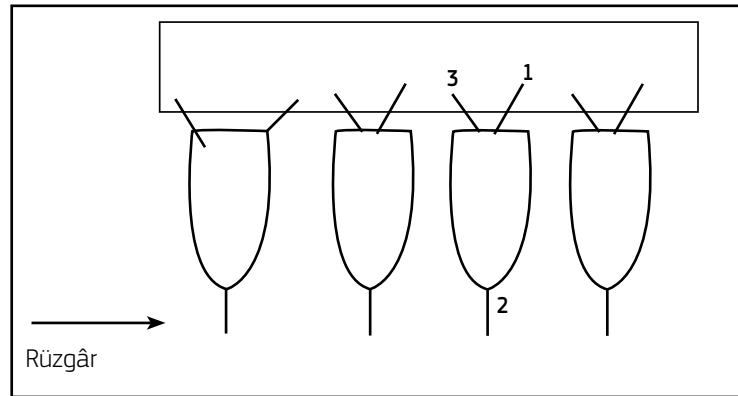
- ☞ Eldivensiz iş yapmak
- ☞ Halat bırakırken koçboynuzu kullanmamak. Bu hatanın sonucu,

gerektiğinde halatı yeniden tutamamak ya da halatın sonunu refleksiyle tutmaya çalışmak olur. Bu durum dümencinin dikkatinden kaçarsa teknenin başı hızlı bir şekilde halat üstüne döner.

Dümenci hataları:

- ☞ Tonozu bıraktırmayı unutmak
- ☞ Gereğinden hızlı çıkış yapmak
- ☞ Kış halatın iskeleden neta olup olmadığını takip etmemek
- ☞ Başını rüzgârüstüne çıkartırken teknenin kıçına dikkat etmemek
- ☞ Kış tarafında bir yere çarpma riski olursa dümeni yanlış yöne doğru kırmak

www.sollaresailing.com

Kış rüzgârüstü halatı bıraktıktan sonra, teknenin yarısı park yerinden henüz çıkmamışken, teknenin sancak kıçı komşu tekneye çok yaklaşıyor. Dümenci hareketlerini geri alarak düz çıkın veya teknenin başını hafif sancağa çevirin!

Rüzgâr yandan eserse, rüzgârüstü halatı kontrollü bırakarak çıkın